

izvršitev planskih opredelitev razvoja in gospodarjenja v letu 1984

1. Proizvodni program

V lastni proizvodnji sešiti konfekcijski izdelki kažejo v strukturi po osnovnih skupinah proizvodnega programa, da je bila izvršitev v okviru planiranih usmeritev. Odstopanja, ki so nastala, so posledica višjih ali nižjih povprečnih časov izdelave od planiranih. Na to so vplivali modeli z višjo ali nižjo zahtevnostjo izdelave, pripravljenost delovnih nalogov in poteka proizvodnje ter ne nazadnje tudi izvršitev plana proizvodnje.

2. Zaposlovanje

V letu 1984 smo na novo zaposlili 213 delavcev. Število zaposlenih se je povečalo za 71 ali 3,6%, kar je za 1,6 več od planirane rasti. Uresničena je tudi usmeritev pretežnega zaposlovanja v neposredno proizvodnjo, saj smo razmerje med režijo in neposredno proizvodnjo obdržali na planirani ravni. Neugodno je na doseganje proizvodnih rezultatov vplivalo to, da smo povečevali število zaposlenih v neposredni proizvodnji šele v drugi polovici leta. Da bi izboljšali kvalifikacijsko strukturo smo poleg ustreznega kadrovanja (sprejem pripravnikov usmerjenega izobraževanja) na novo dodelili 61 štipendij, tako, da imamo v šolskem letu 84/85 skupno 120 štipendistov na naslednjih stopnjah:

II.	11
III.	6
IV.	74
V.	21
VI.	3
VII.	5

Ob delu se izobražuje 47 delavcev, poleg tega smo orga-

nizirali interno izobraževanje za proizvodne delavce v DO.

3. Izkoristek delovnega časa

Delovni čas skozi opravljene ure smo izkoristili 88,7%, 11,3% časa pa je bilo izgubljenega zaradi bolniškega izostanka iz vseh naslovov, medtem ko neplačanih izostankov skoraj ni bilo. Ob ugotovitvi, da je izraba delovnega časa v okviru plana, pa ne moremo mimo dejstva, da predstavlja podaljšan delovni čas kar 2,05% skupnih ur in da je na takšen način doseganje plana proizvodnje predrago in zato nevdržno.

4. Plan proizvodnje

V lastni proizvodnji je plan minut dosežen 95,6%, kar je obenem tudi 2,7% manj kot v letu 1983. Kot smo že ugotovili, je temu vzrok nižje število delavcev v neposredni proizvodnji od planiranega, prekasno zaposlovanje, struktura modelov, pripravljenost delovnih nalogov, slaba kvaliteta nekaterih materialov in organiziranost dela v TOZD.

V letu 1984 smo imeli doslej največji obseg kooperacijskih poslov, saj je bilo izvršenih skupno 27 milijonov minut (8 milij. nad planom). Pri tako obsežni kooperaciji smo se srečevali predvsem s slabo poslovnostjo in nesolidnostjo kooperantov, kar je zahtevalo izredno angažiranje precejšnjega števila strokovnih delavcev, poleg inštruktorjev za

kooperacijo. Vse to pa je pustilo negativne posledice pri izvrševanju rednih zadolžitev in nalog. Vse to nam mora biti ena od bistvenih osnov pri prihodnjih odločitvah o vrsti in obsegu kooperantskih poslov.

5. Prodaja in nabava

Realizacija na domačem trgu je bila dosežena v višini 2.824.560 din (34,5% nad planom) v izvozu pa 801.142 din (42,3% nad planom), kar je 22% od skupne realizacije. Za prodajo na domačem trgu je bila v I. polletju značilna visoka konjunktura kljub visoki rasti cen, v II. polletju pa se je že čutil padec kupne moči in se je povpraševanje zmanjšalo. Poleg tega se je na trgu pojavilo precejšnje število novih proizvajalcev konfekcije, ki so še povečali konkurenco.

Pri nabavi osnovnih surovin smo se skozi vse leto srečevali s problemom slabe kvalitete materialov, vendar pa se je v drugi polovici leta zaradi zmanjšane povpraševanja po končnih izdelkih že čutilo oživiljanje ponudbe, izboljšanje poslovnih odnosov in tudi že izboljšanje kvalitete surovin. Pri kompenzacijskem poslu s Poljsko smo se srečevali predvsem s slabo kvaliteto surovin, tu velja izpostaviti lan in svilo, pri katerih je nastopil še problem dodelave.

6. Izvoz in uvoz

Za izvoz je bilo angažiranih 47% lastnih proizvodnih ka-

pacitet ali 8 procentnih točk manj od plana in 9% več kot v letu 1983. Struktura je bila v korist storitev in sicer 61% (plan 57%).

V izvoznih poslih se iz leta v leto srečujemo z večjo zahtevnostjo. Partnerji prihajajo z vse pogostejšimi ponudbami za maloserijsko proizvodnjo, v katero je treba vložiti veliko priprav in truda v proizvodnji. Povprečni časi pri srajcah za izvoz so bili 35,8 min., pri bluzah 46,2 min. in pri vrhnjih oblačilih 201,2 min. V letu 1985 smo pridobili tudi nekatere nove ino partnerje (E. Aigner, H. S. Fashion, Turboline, Split edn LTD.).

Pri uvozu bi se morali spričo slabe kakovosti domačih surovin orientirati na nabavo kvalitetnejših materialov, vendar smo v omejenih možnostih uvoza dali prednost nabavi opreme.

Pokritje uvoz z izvozom je bilo doseženo 1:38.

7. Investicije

V letu 1984 smo investirali skupno 144.067.000 din. V strojno opremo in tehnologijo, ki pomeni tudi kvalitetnejše delo in ne vedno le povečanje produktivnosti, smo vložili 62.213.000 din. Za realizacijo programa lastne računalniške obdelave podatkov smo za nabavo opreme porabili 40.271.000 din in 5.813.000 din za ureditev prostorov. Za ostale investicije, to so bile preureditve, adaptacije ipd., smo namenili 17.901.000 din. Za ureditev lastne kuhinje v Novem mestu so bila porabljena združena sredstva TOZD v višini 17.869.000 din.

Viri finansiranja navedenih investicij so bili:

— amortizacija 64.247.000 din

— poslovni sklad in
posp. amort. 45.968.000 din
— krediti (ino) 15.982.000 din
— SSP 17.869.000 din

8. Osebni in družbeni standard

Rast sredstev za osebne dohodke smo po določilih družbenega dogovora usklajevali na ravni DO, vendar z

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

diferencirano delitvijo po TOZD glede na dosežene rezultate poslovanja. V DO smo dosegli povprečni neto osebni dohodek na delavca 24.353,00 din, kar je 35%-tna rast glede na leto 1983. Brez posebnega računanja lahko vidimo, da nam je realni osebni dohodek, glede na objavljeno stopnjo inflacije, padel za več kot 20%. Zaostajanje beležimo tudi za povprečnim OD v gospodarstvu SRS (OD za 11 mesecev 26.343,00 din).

Stanovanjska sredstva

Na ravni delovne organizacije je bilo v letu 1984 stanovanjskih sredstev 47.059.047 din iz naslednjih virov:

- prispevki iz OD 22.554.388 din
- razpor. v solid. sklad 5.996.445 din
- prenos iz leta 1983 11.414.570 din
- lastna udel. del. vrnjene anuit. 7.093.644 din
- in drugo

Sredstva so bila porabljena v naslednje namene:

- odplačilo kreditov 3.486.980 din
- nakup stanovanj 10.813.619 din
- individualni krediti 12.050.7814 din
- vezava sred. združenih v solid. sklad in drugo 9.030.996 din
- neizkoriščena sredstva 11.219.138 din

Sredstva solidarnostnega sklada so bila dodeljena:

- TOZD Temenica 850.000,00 din
- TOZD Zala 2.000.000,00 din
- DSSS 2.800.000,00 din.

ZAPOSLOVANJE IN ŠTEVILO ZAPOSLENIH

TOZD	1983		1984	Indeks	
	Plan	1984		4:2	4:3
1	2	3	4	5	6
LOČNA	306	317	314	102,6	99,1
LIBNA	325	340	347	106,7	102,1
DELTA	588	607	631	107,3	103,9
TIP-TOP	160	158	155	96,8	98,1
TEMENICA	137	142	134	97,8	94,3
ZALA	110	119	105	95,4	88,2
COMMERCE	229	224	231	100,8	103,1
DSSS	89	93	98	110,1	105,3
DO »LABOD«	1.944	2.000	2.015	103,6	100,7

PROIZVODNJA

a) v kosih

PROGRAM	1983	1984	Indeks 84/83
Srajce	2.055.759	1.981.034	96,4
Bluze	849.115	829.618	97,7
Vrhnja oblačila	271.655	221.389	81,5
Kooperant	590.208	696.507	118,0
SKUPAJ	3.766.737	728.548	99,0

b) povprečni časi izdelave

	1982		1983		1984	
	plan.	č.pov.	d.plan.	č.pov.	d.č.	izv.
srajce	30	34,4	32	35,7	37,6	35
bluze	32	37,3	34	39,7	49,3	39
VO	172,7	152,7	158,3	139,1	157,6	124,1
				163,5	201,2	

c) v fakturiranih minutah

TOZD	1984	% plana	Indeks 84/83
LOČNA	29.029.731	99,9	96,8
LIBNA	26.965.660	94,4	97,5
DELTA	47.360.211	91,2	96,3
TIP-TOP	13.729.060	101,7	95,1
TEMENICA	12.082.792	96,9	94,8
ZALA	10.380.873	104,9	110,0
SKUPAJ	139.548.327	95,6	97,3
KOOPERACIJA	27.086.967	142,6	135,1
DO »LABOD«	166.635.294	101,3	101,9

Neizvrševanje planiranih nalog in težave, ki so se pojavljale na posameznih področjih poslovanja, so brez dvoma dobile svoj odraz tudi na ustvarjanju sredstev za osebne dohodke.

Iz sklada skupne porabe je bilo na delavca izplačanih 19.346,00 din sredstev in sicer za regres za letni dopust, nagrade in odpravnine ter druge dejavnosti SSP: za vzdrževanje rekreacijskih in počitniških objektov je bilo od tega porabljen 1.916,80 din na delavca.

Plan proizvodnje v fakturiranih minutah je dosežen 101%, na kar je vplivala kooperacija, ki je dosežena 142,6%. V lastni proizvodnji je dosežen plan minut le 95,6% in je zelo različen po posameznih TOZD. Plan minut so dosegli le TOZD Ločna, TOZD Tip-Top in TOZD Zala. Na nizek doseg plana so vplivale težave v proizvodnji v TOZD Delta (program bluz za izvoz), Libni in Temenici. V primerjavi z lanskim letom je lastna proizvodnja tudi za 2,7% nižja, medtem ko je skupna proizvodnja za 2% višja, na kar je vplivala kooperacija.

Primerjava izvršene proizvodnje v kosih kaže zmanjševanje v vseh treh programih, kar je rezultat nedoseženega plana in spremenjene strukture izdelkov.

d) doseganje norme

TOZD	1983	1984	Indeks 1984/83
LOČNA	109,1	104,9	96,1
LIBNA	105,9	107,1	101,1
DELTA	101,1	94,4	93,4
TIP-TOP	112,8	111,0	98,4
TEMENICA	104,0	104,0	100,0
ZALA	103,9	109,2	105,1
SKUPAJ	105,1	102,3	97,3

Povprečno dosežena norma je glede na leto 83 padla za 2,7%. Padec beležimo v TOZD Ločna, Delta in TIP-TOP. Na takšne rezultate so brez dvoma vplivali že omenjeni problemi, zaradi katerih proizvodnja ni nemoteno tekla.

FAKTURIRANA REALIZACIJA (v 000 din)

PROGRAM	1983	1984	Indeks 84/83
Srajce—bluze	1.743.052	2.657.376	152,5
Vrhnja oblačila	682.381	968.326	141,9
SKUPAJ	2.425.433	3.625.702	149,5
V tem:			
— za domači trg	1.951.725	2.824.560	144,7
— za izvoz	473.708	801.142	169,1

IZVRŠITEV PLANA PRODAJE (v 000 din)

		Plan 1984	Real. 1984	Indeks
1. Domačim kupcem:	SB	1.550.000	2.133.562	137,6
	VO	550.000	690.998	125,6
	SKUPAJ	2.100.000	2.824.560	134,5
2. Izvoz	SB	427.670	523.814	122,5
	VO	135.055	277.328	205,3
	SKUPAJ	562.725	801.142	142,3
3. Skupaj prodaja		2.662.725	3.625.702	136,1
4. Promet prodajaln		181.152	209.911	115,9

IZVOZ

v \$ = 124,80

	Plan	Realizac.	Ideks
A. Konvert. področje	4.404.848	5.060.900	114,9
v tem: klasič. izvoz	1.764.992	1.873.	106,1
storitve	2.639.856	3.187.780	120,7
B. Klirinško področje	104.166	135.635	130,2
C. Skupaj IZVOZ	4.509.014	5.196.535	115,2

UVOZ

v \$ = 124,80

	Plan	Realizac.	Indeks
A. Konvert. področje	2.163.462	2.408.511	111,3
— repomat. in rezerv. d.	2.003.205	2.153.901	107,5
— oprema	160.257	254.610	158,8
B. Klirinško			
— repromaterial	1.001.602	1.353.822	135,2
C. Skupaj UVOZ	3.165.064	3.762.333	118,9

S prodajo na tujih trgih smo v letu 1984 izvršili 115% letnega plana izvoza. S skupnim izvozom je bilo doseženo 5.196.535 dolarjev in sicer 97% na konvertibilni trg. Glede na vrsto izvoza je bilo 61% izvoza storitev in 39% klasičnega izvoza. V proizvodnji je bilo za realizacijo tega izvoza angažiranih 47% lastnih proizvodnih kapacitet in 8.870.950 minut v kooperaciji.

V primerjavi z lanskim letom je izvoz izvršen v naslednjih indeksih:

— konvertibilni izvoz:	113,87
— storitve	136,63
— klasični izvoz	87,51
— klirinški izvoz	122,70
SKUPAJ IZVOZ	114,07

Plan uvoza je realiziran 118,9% in sicer iz konvertibilnega trga 111,3% in iz kliringa 135,2%. Glede na strukturo je plan uvoza opreme 158% in reprovmateriala 116,7%.

ZALOGE	v 000 din		
	31. 12. 83	31. 12. 84	Index
SUROVINE	295.306	807.168	273,3
NEDOKONČANA PROIZVODNJA	94.906	134.161	141,4
GOTOVI IZDELKI	165.334	303.242	183,4
TRGOV. BLAGO-last. trgov.	72.208	112.982	156,4
SKUPAJ	627.754	1.357.553	216,2

POVPREČNO IZPLAČANI OD (na delavca mesečno—neto)	Index		
	1.—XII. 83	1.—XII. 84	
	2	3	4

LOČNA			
— proizvodnja	15.608,33	20.898,50	133,89
— režija	23.394,03	32.622,00	139,45
SKUPAJ	16.556,90	22.380,50	135,17

LIBNA			
— proizvodnja	15.120,51	20.516,50	135,69
— režija	21.260,45	29.917,50	140,72
SKUPAJ	16.229,75	22.211,50	136,86

DELTA			
— proizvodnja	15.878,15	20.713,00	130,45
— režija	22.623,33	29.295,50	129,49
SKUPAJ	16.841,60	21.941,50	130,28

TIP-TOP			
— proizvodnja	16.977,09	23.814,50	140,27
— režija	21.073,51	31.651,50	150,20
SKUPAJ	17.496,45	23.216,00	132,69

TEMENICA			
— proizvodnja	16.571,73	21.570,50	130,16
— režija	22.409,03	31.816,00	141,98
SKUPAJ	17.496,45	23.216,00	132,69

	ZALA		
— proizvodnja	15.801,72	23.638,50	150,00
— režija	21.690,33	31.928,00	147,20
SKUPAJ	16.766,96	25.241,00	150,54

COMMERCE—skupaj	24.827,39	32.780,50	132,03
— brez potnikov	23.332,37	30.677,50	131,5
DSSS	23.268,95	32.020,00	137,61
SKUPAJ DO LABOD:	18.050,55	24.395,50	131,15

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA (v %)

	1984
LOČNA	
— po normi	58,69
— po času	25,16
— podalj. del. č.	3,01
— izostanki	13,14
LIBNA	
— po normi	57,51
— po času	27,22
— podalj. del. č.	1,11
— izostanki	14,16
DELTA	
— po normi	61,09
— po času	26,00
— podalj. del. č.	1,83
— izostanki	11,08
TIP-TOP	
— po normi	54,59
— po času	29,42
— podalj. del. č.	2,51
— izostanki	13,48
TEMENICA	
— po normi	63,16
— po času	24,62
— podalj. del. č.	1,76
— izostanki	10,46

ZALA	
— po normi	61,65
— po času	25,27
— podalj. del. č.	3,38
— izostanki	9,70

COMMERCE	
— po času	90,83
— podalj. del. č.	0,65
— izostanki	6,76

DSSS	
— po času	91,54
— podalj. del. č.	0,65
— izostanki	7,81

DO LABOD	
— po normi	49,68
— po času	36,94
— podalj. del. č.	2,05
— izostanki	11,33

CELOTNI PRIHODEK

	plan 1984	realizacija 1984	indexstruk.index na areal. 83		
1. Celotni prihodek	2.985,00	4.157.102	139,27	100,0	153,0
2. Porabljena sred.	1.610.877	2.545.837	158,04	61,2	167,2
3. Dohodek	1.374.011	1.611.265	117,27	38,8	134,6
4. Obveznosti iz dohodka	365.979	523.875	143,15	12,7	185,3
5. Čisti dohodek	1.008.032	1.087.390	107,88	26,1	118,9
6. Skladi	381.114	344.968	90,51	8,3	92,4

Ustvarjeni celotni prihodek na nivoju DO je dosežen v višini 4.157.102 tisoč din. V primerjavi z letnim planom je povečan za 39%, glede na leto 1983 pa za 53%. Rast dohodka glede na plan je 17%, glede na leto 83 pa 34%. Taka rast je posledica hitre rasti porabljenih sredstev, v katerih je najvažnejša poraba direktnih surovin, ki so nad planom za 62%, glede na leto 83 pa za 72%. Poleg rasti cen, ki so vplivale na povečanje, je vzrok takšne porabe tudi večja poraba surovin (normativ) kot posledica sdlabe kvalitete materialov, slabih širin, pa tudi še ne dovolj racionalnega obnašanja.

Tako predstavljajo porabljena sredstva 61,1% v strukturi celotnega prihodka, kar je več kot v letu 83 (56%) in več kot je bilo planirano (54%).

Obveznosti iz dohodka so glede na plan višje za 43%, glede na leto 83 pa za 85%. Glavni delež takega povečanja predstavljajo obresti, ki so se povečale trikratno in znašajo v strukturi celotnega prihodka že 4,2% (leta 83 2,0%). Primerno indeksom porabljenih sredstev in obveznosti iz dohodka je indeks rasti čistega dohodka, ki je glede na plan 107,8 in glede na leto 83 118,9.

Na tednu slovenskega filma v Novem mestu je bil gost režiser zelo uspelega mladinskega dela Nobeno sonce, Jani Kavčič. Obiskal je tudi tozd Ločna.

Pismo, ki zahteva odgovor

Zaključili smo kolekcijo za naslednjo jesen in zimo. Napetost zadnjih dni se je polegla in že radovedni čakamo ter si želimo dobre ocene večjih kupcev in naših potnikov. Če bodo ocene dobre, bomo seveda zadovoljni, saj bomo dobili potrdilo, da ves naš trud ni bil zaman.

Medtem pa premišlujem, ali se pri nas dovolj zavedamo odgovornosti in pomena kolekcije. Pri tem mislim na vse delavce, od tistih v proizvodnji, ki modele šivajo, pa do vodilnih in odgovornih, ki morajo omogočiti razmere za pravočasno in kvalitetno izdelavo kolekcije.

Direktor Mure je v televizijskem intervjuju dejal: »Dve neuspeli kolekciji, in za podjetje ni več rešitve! S tem je še kako povezana socialna varnost delavcev v podjetju.« Ta dejstva pa pri nas marsikdaj niso prisotna. Kako bi si sicer lahko kako drugače razlagal dejstvo, da moram prosjačiti, kdo bo izdelal model. Ko grem v brigado, določeno za izdelavo modelov, mi delavka reče, da teh ne sme delati, ker je prvi izvoz. Iz kože se pač ne da skočiti. Kolekcija in izvoz imata določen datum, do kdaj morata biti dokončni. Rok se bliža in prvi kupci bodo vsak čas tu. Napetost narašča in včasih pride iz ust tudi kakšna neprijazna beseda. Kasneje jo obžalujem in si mislim: »Je bilo potrebno...?«

Veliko truda je treba vložiti, da se zbereš, vzameš v roke novo skico in se strokovno poglubiš v delo. Nastaja nov model in z njim se vsa zgodba ponavlja. Pred začetkom izdelave kolekcije je bilo vse dogovorjeno, vendar pa se težave vedno znova ponavljajo. Žalostno je tudi gledati kako prevažajo kolekcijo, saj modele prenašajo kakor prazne vreče, trpajo jih v prtljžnike. Ali s tem ne razvrednotijo našega prizadevanja, našega dela?

Skrbi me tudi, zakaj tako vztrajno opuščamo moški program. Sicer je pa to že področje, o katerem bi morali razmišljati drugi.

Koncem lanskega leta sta se upokojili tov. Ana Stare in Pepca Petkovšek, ki sta šivali v Tip-topovi brigadi 4100. Slovo od sodelavk in vodilnih je bilo zelo prisrčno, brigadirka Ivanka Piškur pa je bila ob tem kar žalostna. Dve izkušeni šivilji naenkrat manj, to se zna pri rezultatih brigade občutno poznati... Od prizadevnih sodelavk so se poslovili ob polni mizi in v popoldanskem času, saj sta obe do zadnjega delali za strojem. Med spominskimi posnetki je nastal tudi ta z vodilnimi v tozdu.

Želim si le, da bi naslednja kolekcija potekala bolj mirno, bolj složno, in da bi modelar zares v miru in preudarno lahko opravljal svoje delo.

JANEZ MAROLT
enota COMMERCE
Ljubljana

Smo z našim glasilom zadovoljni

O obveščanju naj bi organi upravljanja spregovorili vsaj dvakrat netno. Naš poslovni odbor se je na svoji zadnji seji seznanil tudi z vsebino biltenov in glasila Labod v preteklem letu, o stroških, pogojih dela in še o marsičem, kar spremlja posredno obveščanje v naši delovni organizaciji. Seveda je PO sprejel le informacijo o tem, več o obveščanju na ravni DO pa bo spregovoril centralni delavski svet. Med nalogami, ki so pred nami, je seveda razvijanje posrednega obveščanja v vse tri osnovne smeri — obveščanje za odločanje, obveščanje za povezovanje delavcev Laboda in obveščanje za izobraževanje. Letos nas čaka tudi velika naloga normativno urediti naše posredno obveščanje in to uskladiti z republiško in zvezno zakonodajo. Velike naloge na področju posrednega obveščanja

(glasila, bilteni, razglasne postaje) pa imajo tudi tozdi sami in seveda vsi, ki jih zakon zavzuje (predvsem IPO ali od njih pooblaščen oseba). Najprej moramo poglobiti obveščanje v samih tozdih in šele tako bo lahko uspešno in zadovoljivo tudi obveščanje na ravni DO.

Sicer pa pogledjmo, o čem smo lani v našem časopisu največ pisali in koliko nas stane glasilo:

Vsebina glasila je tekla po sprejeti vsebinski zasnovi.

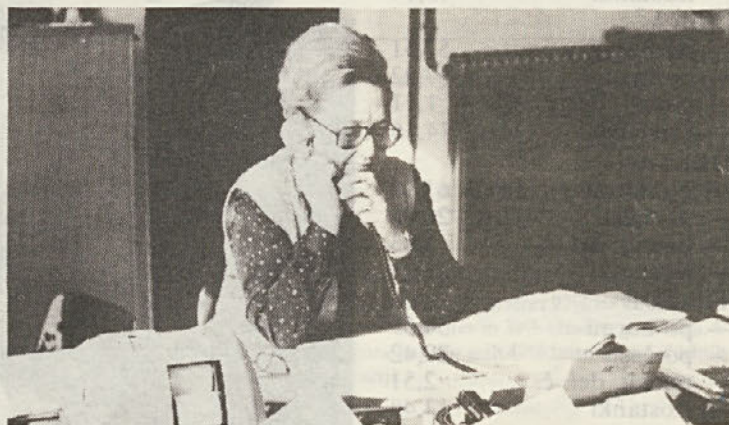
Največ smo pisali o gospodarjenju (sem sodi seveda tudi inovacijska dejavnost, prodaja, nabava, izkoristek delovnega časa...) — 22,5% vseh objavljenih naslovov. O samoupravnih aktivnostih smo pisali v 13,5% objavljenih prispevkih, o delu DPO je govorilo 12% naslovov, prav

toliko pa tudi o družbenem standardu. Sledi izobraževanje, novice iz naše panoge, sejmov...

Skupaj smo lani objavili 148 tiskanih strani glasila. Med temi je bila tudi jubilejna številka na 24 straneh in v barvnem tisku. Izvod te je stal 111,50 din, izvod redne številke glasila Labod pa 29,50 din. Cene papirja in ostalih uslug so se čez leto močno dvignile (za številko v nakladi 2200 izvodov na 8 straneh smo plačali najmanj 52.560,50 din — to je bila 1. lanska številka, za predzadnjo, ki je bila prav tako na 8 straneh, pa smo plačali 69.821,00 din.)

Povedati tudi velja, da nimamo zunanjih sodelavcev (razen novinarskega servisa) in da prispevkov ne plačujemo. Resnici na ljubo nas ti honorarji ne bi drago stali, saj ste dopisniki zelo redki. Zato velja poživiti dopisniško mrežo, ki naj seže v vse smeri, od delavk do direktorjev.

Kako ocenjujete glasilo vi, bralci? Je upravičilo svojo ceno — 29,50 din za izvod? Ste zadovoljni z vsebino? V uredništvu se trudimo, skušamo v vsaki številki zagotoviti poglobljene novice iz vseh tozdov, želeli pa bi seveda naše glasilo še popestriti in ga narediti takega, kot si ga vsi skupaj lahko želimo. Zato nam pišite, svetujte in ne pozabite, da je biti obveščen pravica in dolžnost vsakega med nami in tudi tega ne, da je glasilo Labod ena trdnjših vezi delavcev, ki smo po celi Sloveniji.

Po 35 letih dela v Delti se je upokojila Lizika Kovačič, poslovna sekretarka tozda. Želim ji predvsem veliko zdravja in da bi se še večkrat vračala med svoje dolgoletne sodelavke. Vsi, ki so delali z njo, se ji zahvaljujejo za prijaznost, cpožrtvovalnost in za vsa njena prizadevanja.

DANICA PODOBNIK IZ ZALE

Z upokojitvijo tov. Dobrovoljca so v Zali dobili novo vodjo proizvodnje. Poiskali so »domačega« človeka, ki ve kako »diha« Zalina proizvodnja. To je tov. Danica Podobnik. Rojena je 1. oktobra 1945 na Ledinah pri Idriji, v Zali pa je od leta 1970. Najprej je delala v likalnici, za tem v šivalnici in nato je opravljala brigadirska dela. S 13-letno prakso v Zali (in še tistih 7 let, kar je šivala že pred prihodom v Zalo) si je nabrala veliko dragocenih izkušenj, ki ji bodo pri novih nalogah v veliko pomoč.

»Delo vodje proizvodnje sem prevzela z bojznijo. Zavedam se širine in odgovornosti. Ko sem skrbela za eno brigado, je vse teklo kot po maslu, čeprav moram priznati, da je bilo na začetku tudi precej zaskrbljenih juter. Sedaj je pred mano odgovornost za doseg 100-odstotnega plana za celoten tozd, s kvaliteto, po kateri nas bodo poznali v tujini in doma.«

Poleg tekočih vprašanj, ki spadajo k delu vodje proizvodnje in ki jih v Zali uspešno in tekoče rešujejo, je pred vodjo gotovo še vrsta načrtov za naprej. »Seveda je treba najprej poskrbeti za pravočasno pokrivanje proizvodnje. Imamo vsaj za en teden v naprej pripravljeno delo in temu je treba prilagajati tudi strojno opremo. Ozko grlo se lahko pojavi na fiksirki in v krojilnici, ki je sploh majhna. Torej bo treba razmišljati o njenem razvoju pa tudi o podaljšanju likalnice in izboljšanju pogojev dela. Tudi parna napeljava je potrebna obnove pa še kaj bi lahko naštela,« pripoveduje Podobnikova.

Pa družbenopolitično delo? Že od nekdaj je bila aktivna v raznih delegacijah SIS in v organih upravljanja v tozdu in DO. Sedaj njen položaj zahteva aktivnosti na vseh ravneh. Z obilico dobre volje, ki ji kar sije iz oči, bo vse to šlo. »Ja, kar dobro se je začelo, saj sem v brigadi dobila odlično zamenjavo in pri mojem novem delu tudi vso pomoč.« Pomoč pa

Danica Podobnik — vodja proizvodnje v Zali.

prihaja tudi od doma, kjer ima Danica tri otroke, dva šoloobvezna in enega manjšega za veselje.

Srečno in uspešno, tov. Podobnikova!

Dokument v slikah

Naš stari znanec, slikar France Smole, se nam je ob 8. februarju predstavil s ciklom svojim del na temo partizanske delavnice na Primorskem. S tem smo želeli obeležiti slovenski kulturni praznik in hkrati začetek praznovanja 40. obletnice svobode.

France Smole je reden član Labodovega ex-tempora. Vedno je živahen, pripravljen za pogovor, za delo, za pomoč. »To imam menda po mami, ki

je bila Belokranjka, po poklicu pa babica,« pravi.

Rodil se je v Kočevju leta 1909. Že v gimnaziji je njegova mentorica prof. Pungertnik zaznala Smoletov talent in od takrat dalje ni nehal risati, slikati. Tudi med vojno, ko je bil izgnan, kasneje pa tudi interniran, si je pomagal z ustvarjanjem. »Bil sem interniran skupaj z znanim slikarjem Slavkom Pengovom. Marijom Pregljem in Doretom Klemenčičem. Skupaj smo slikali, imeli smo pevski zbor. Skratka, naša kultura je bila v tistem taborišču živa, čeprav ilegalna. In to nam je pomagalo preživeti... Seveda pa smo skrbeli tudi za telesno pripravljenost. Sam sem bil vedno aktiven športnik, kar se mi je že in se mi tudi še obrestuje...«

France Smole ustvarja v raznih tehnikah. Zadnje čase postaja ta konjiček drag in kot

upokojenec si vse težje privoščil olje. Sicer pa je v likovnih krogih znan kot izreden akvarelist, krajinar. »Rad imam pokrajino, še posebno lepa pa je naša domovina. Naravne lepote, ki nimajo primerjave, sem v svojih delih združeval z vso prvobitnostjo starega slovenskega ljudstva in kulturno-zgodovinskega izročila. Žal mi je, ko vidim, da propada mlin in zato ga želim zabeležiti s čopičem, naj ostane vsaj na papirju star kozolec ali katerikoli drug naš spomenik.«

Smole sodeluje na številnih likovnih prireditvah, od Pirana do Prekmurja. Pravi, da so taka srečanja slikarjev zanj več kot le gola kolonija, so ustvarjalna in izobraževalna oblika povezovanja likovnih ustvarjalcev.

In kako je prišel na idejo, da riše partizanske delavnice?

K sodelovanju ga je povabil Rado Jelinčič, ko je zbiral zgodovinsko gradivo o tej temi. Ciklus šteje 52 slik, na Labodovi razstavi pa jih je 33. Veliko krajev je moral Smole obiskati, prišel je do slednje jauke, delavnice. Pristrčni stiki z domačini so mu omogočili, da je takorekoč povsod doma, povsod dobrodošel. Partizanske delavnice na področju IX. korpusa NOV je Smole razstavljal najprej v Muzeju ljudske revolucije Slovenije, z njeno bogato vsebino in likovno izpovednostjo pa so se srečevali še številni obiskovalci drugih razstav. Za svoje bogato likovno delo in za številne aktivnosti je prejel leta 1983 plaketo Ilegalcec, ki mu jo je podelila skupščina občine Bežigrad.

O sodelovanju med Tip-topom in Jobisom smo že nekajkrat pisali. Dolgoletno sodelovanje je iz leta v leto poglabljalo vezi in rojevalo nove uspehe, ki so jih predstavniki Jobisa, naše delovne organizacije in Jugotekstila, preko katerega izvažamo, na zadnjem skupnem sestanku tudi analizirali. Zahtevni modeli, ki nastajajo v Tip-topu, so ustrezali Jobisovim kriterijem, ki niso nizki. Najvišja kvaliteta in spoštovanje dogovorjenih rokov dobave pa so gotovo tista poročila, na katerih se je Jobis odločil graditi tudi naprej. Dogovor je namreč tekkel v tej smeri, da bi sezonske pogodbe preoblikovali v pet-letni dogovor, ki bi dal osnovo za višjo obliko sodelovanja. To pa je nedvomno veliko priznanje Tip-topu in Labodu. Nadvse razveseljiva pa je tudi odkrita pohvala predstavnika Jobisa, kakršne ni v navadi dajati »iz vljudnosti«, ampak gotovo lahko temelji le na poslovnosti. Zato gre iskrena čestitka vsem delavcem Tip-topa, vodji proizvodnje in direktorju!

Tip-top se je tudi za letošnje leto obvezal, da bodo dnevne količine povprečno 55 ženskih oblek in prav toliko plaščev, vendar le ob pogoju, da bodo delovni nalogi popolni. Vsaka nepopolnost je do sedaj zahtevala dodaten čas, kar nam je Jobis tudi priznal. Zato so sprotni dogovori in usklajevanje v korist obema stranema-

ma. Če se ozremo na prejšnja sodelovanja, lahko ugotovimo, da so majhne serije po modelu in pa pomanjkljivo pripravljene dodatni materiali največkrat vplivali na poveče-

vanju časov v proizvodnji in s tem na zmanjšanje produktivnosti. Usklajevanje in še tesnejše sodelovanje, ki nam ga ponuja Jobis, pa bo gotovo odpravilo tudi take zaplete.

Novosti pri uresničevanju socialno varstvenih pravic

Samoupravne interesne skupnosti s področja socialnega varstva v Sloveniji so leta 1984 sprejele samoupravni sporazum o uresničevanju socialno-varstvenih pravic. Z njim so določile enotne osnove in merila za uresničevanje vseh vrst socialno-varstvenih pravic in enotne postopke za uveljavljanje pomoči. Ta samoupravni sporazum pomeni velik napredek pri uresničevanju socialne politike, še zlasti zato, ker izhaja iz načela, da je socialno varnost potrebno zagotavljati predvsem z delom, socialne pomoči pa dodeliti le tistim, ki jih v resnici nujno potrebujejo.

V letu 1985 bodo občani uveljavljali socialno-varstvene pravice z novim obrazcem »Vloga za uveljavitev socialno-varstvenih pravic« z oznako SPN-1 in z oznako Državne založbe Slovenije Obr. 8,40. Naprodaj je v vseh knjigarnah v Sloveniji. Z njim se uveljavljajo vse socialno-varstvene pravice:

- družbene pomoči otrokom (otroški dodatek),
- delna nadomestitev starnarine,
- denarna pomoč na brezposelnost,

— štipendija iz združenih sredstev in razlika h kadrovske štipendiji,

— enkratna in začasna denarna pomoč,

— denarna pomoč kot edini ali dopolnilni vir preživljanja,

— plačilo oziroma doplačilo oskrbnih stroškov v zavodu ali na domu,

— rejnina,

— oprostitev prispevka k ceni zdravstvenih storitev,

— pravica do uvrstitev na listo za dodelitev solidarnostnega stanovanja.

Delavci vložijo obrazec SPN-1 v svoji organizaciji združenega dela, drugi delovni ljudje in občani pa v krajevni skupnosti, kjer živijo. Obrazec se lahko vložijo tudi v Centru za socialno delo ali v strokovni službi samoupravnih interesnih skupnosti zdravstvenega in socialnega varstva v občini, v kateri občan prebiva.

Tudi zahtevke za DRUŽBENE POMOČI OTROKOM oziroma OTROŠKI DODATEK občani vložijo na novih obrazcih. Delavci vložijo obrazec v svoji delovni organizaciji oziroma TOZD, obrazcu so priložena navodila za izpolnjevanje pa tudi strokov-

ni delavci TOZD bodo pomagali pri izpolnjevanju vlog.

Do družbene pomoči otrokom (otroškega dodatka) je upravičen otrok, če stvarni mesečni dohodek na družinskega člana ne presega 43% oziroma če je otrok iz kmečke družine 23% čistega osebnega dohodka.

Višina pomoči je razlika med 43% oziroma 23% čistega osebnega dohodka in stvarnim mesečnim dohodkom na družinskega člana.

Če je otrok, ki je upravičen do te pomoči, zmerno, teže ali težko duševno prizadet, je upravičen tudi do povečane pomoči v višini največ 7% čistega osebnega dohodka. Otrokova prizadetost pa mora biti dokazana z izvedeniškim mnenjem komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, pediatra oziroma zdravnika specialista.

Pomoč se bo zagotavljala v funkcionalni obliki (na primer za stroške prehrane in varstva v VVO ali v varstveni družini, za stroške prehrane v šoli in podobno).

Če takšno zagotavljanje ne bo možno, se bo pomoč izplačevala vlagatelju v gotovini in ne bo smela presežati 15% čistega osebnega dohodka oziroma 25% čistega osebnega dohodka, če gre za zmerno ali težko prizadete otroke.

Pomoč v višjem znesku je lahko dodeljena le vlagatelju, katerega družina zavoljo posebnih socialnih razmer (npr. bolezen, invalidnost, elementarna nesreča) kljub večjemu dohodku živi v težjih socialnih razmerah.

Organ občinske skupščine otroškega varstva v sodelovanju s centrom za socialno delo lahko ponovno ugotavlja upravičenost do pomoči, če starši otroka vzamejo iz VVO in za to ni utemeljenih razlogov ali če je ugotovljeno, da otrok nima ustreznega varstva.

Novorojeni otrok je upravičen do pomoči praviloma od meseca rojstva dalje. V primeru, da vlagatelj zaradi utemeljenih razlogov ni mogel pravočasno vložiti zahtevke za priznanje, se mu pravica lahko prizna največ za 3 mesece nazaj od vložitve zahtevke.

Natančno izpolnjene vloge, potrjene in dopolnjene z mnenjem o socialnih razmerah družine je treba oddati Skupnosti otroškega varstva, in sicer do 28. februarja 1985.

Socialna delavka
JOLANDA ŠVENT

Zbrali so se študenti iz DSSS in tozdov Ločna, Commerce, Libna in Temenica, ki se šolajo na stopnjah III do VII. Na sestanku jih je bilo 60, še enkrat toliko pa jih je v ostalih tozdih.

Zanimivosti in znamenitosti naših krajev

Lika iz laufferije: Ta-tirjasti je zadolžen za red. Obleko ima iz »tirja« to so ostanki od tkanja platna. Poleg njega pa je Pust, ki ima obleko iz mahu. Simbolizira zimo in vse slabo, kar se je zgodilo preteklem letu. Zato ga na pustni terek obsodijo na smrt z batom.

Cerkljanski laufferji

Slovenija je polna zanimivosti in znamenitosti. Mednje sodijo tudi pustni običaji. Najbolj poznani so kurenti s Ptujkega polja in pa cerkljanski laufferji. O slednjih bi vam tokrat radi kaj več napisali, saj gre za ljudsko izročilo, torej za našo kulturnozgodovinsko dediščino iz tistega dela Slovenije, kjer živi in dela tudi naša Zala.

Kdo ve koliko let in stoletij si ob Pustu Cerkljani in ok-

Libna — vzajemna pomoč

V Libni so pripravili predlog za vzajemno pomoč. Vsak član blagajne kolektivne pomoči naj bi prvi mesec prispeval 1000 din, nato pa po 200 din. Tako bi že po prvem mesecu lahko omogočili 30 delavcem lahko pomoč v višini 5000 din ali petnajstino starim milijonom. V predlogu je zapisano, da bodo delavci vračali posojilo v desetih obrokih. O tem (ter o predlogu o ponovni oživitvi rekreacije med delom) bodo spregovorili tudi na zboru delavcev.

oličani že nadevajo svojstvene maske in oblačila, da bi tako obeležili značilnosti tega področja in simbolično pokončali vse slabo. Običaj, ki izhaja iz poganskih časov, je bil prekinjen leta 1914 v 1. svetovni vojni in na novo obujen šele leta 1956. Med vojnama je bil ta del Slovenije pod italijansko oblastjo in vsako shajanje ali

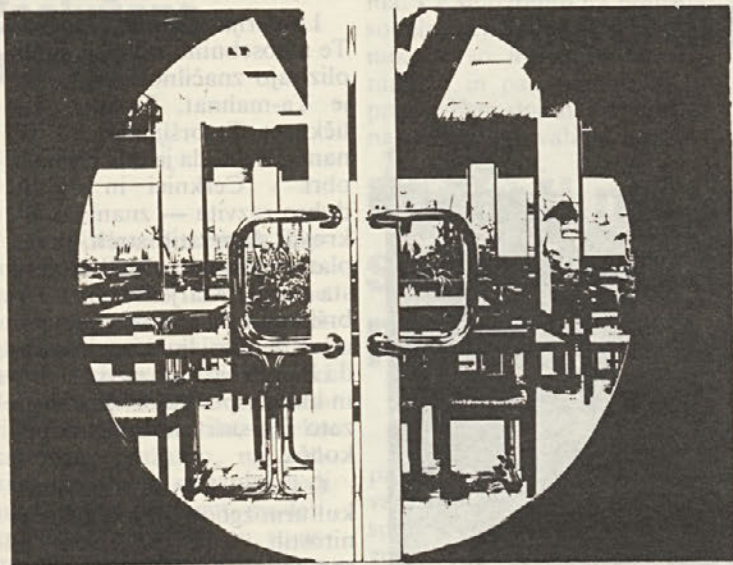
organizirane akcije so bile prepovedane. Prvotne maske so se v glavnem porazgubile, ostale so le 3, ki jih ima v varstvu Etnološki muzej v Ljubljani. Po ustnem izročilu in slikah so domačini izdelali avtentične maske, ki so vse po vrsti iz lesa (precej jih je iz lipovega lesa) in ponovno obudili svoje laufferje.

Organizatorji kulture v idrijski občini so si ogledali razstavo nagrajenih del na Labodovih temporih in proizvodnjo v Zali, nato pa je stekel pogovor o njihovem delu.

Laufferija zajema 23 mask. Te s posebnimi oblačili simbolizirajo značilnost kraja. Tu je Ta-mahnat, Ta-star, Taličknast, Ta-bršljanast itd. To nam govori, da je bila domača obrt v Cerknici in okolju dobro razvita — znani so bili krovci slamnatih streh, tkalci platna, pastirji... Med laufferji sta tudi Marjetica in Ta-bršljanast, ki predstavljata pomlad, lepoto, ljubezen in seveda Pust, ki je kriv za vse slabo in hudo v preteklem letu in ga zato Ta-star simbolično pokonča.

O laufferjih in še o številnih kulturnozgodovinskih znamenitostih tega področja je spregovorila v Zali zgodovinarica prof. Ivana Bizjak, nagrajenka študentskega Prešernovega sklada, ki je predavala animatorjem kulture v idrijski občini. Ti so imeli svoje redno srečanje tokrat v našem tozdu. Ob tej priložnosti je Zala predstavila svoja kulturna prizadevanja, tov. Fani Hvala, ki jih v sklopu občinske konference ZSS vodi, pa je poudarila, da je Zala vedno pokazala razumevanje za kulturno delovanje. Ob tej priložnosti je bila v Zali odprta tudi razstava nagrajenih del na naših ex-temporih. O prizadevanjih na likovnem področju v Labodu in o razstavi sami je prisotnim spregovoril tov. Muhič. Skratka, kulturni dan v Zali je bil izredno ploden, zanimiv in poučen. Kaj bi si lahko lepšega želeli za obeležitev slovenskega kulturnega praznika?

organiza- cijske spremembe v tozdu Libna

Teško se je v proizvodnji odločiti za organizacijske spremembe in odstopiti od dosedaj uspešnih oblik dela. Toda sedanjí trenutek, v katerem se je znašla vsa konfekcija, nam je narekoval, da smo se ob spremljanju dogodkov v preteklem letu odločili za določene organizacijske spremembe v tozdu. Prepričani smo, da je le organizacija manjših, strogo

usmerjenih skupin lahko garancija za uspešno delo in premagovanje problematike majhnih nalogov, zahtevnih modelov in izredni kratkih proizvodnih ciklusov. Pri tem ne omenjam problematike kvalitete vseh materialov in samega dela, kar ni na ravni današnjih zahtev in so tako mnogokrat velika zavora pri sicer še tako uspešnih organizacijskih potezah.

Podatki za preteklo leto so bili merilo stanja v proizvodnji tozda Libna in povzročitelji nujnih ukrepov za preprečitev padanja storilnosti. Kajti dosedanja organizacijska delitev dela šivalnice na predmontažo in montažo ni več dajala pravih rezultatov. Določene rezultate bomo skušali dokazati v primerjavi podatkov za leto 1983—84. V letu 1983 smo v našem tozdu sešili 695.586 bluz s povprečnim časom izdelave 39,92 minute. Od tega je znašal povprečen čas v krojilnici 2,75 minute. V delo je bilo danih 528 nalogov. Razmerje časa v delitvi na montažo in predmontažo je bilo 79:21. Torej je okoli 21% opravil odpadlo na začetne operacije predmontaže. V izračunu uspešnosti dela predmontaže se je ta znesek gibal od 26% do 30%.

V letu 1984 pa smo v tozdu sešili 717.699 bluz s povprečnim časom izdelave 37,46 minute. Od tega je znašal povprečen čas krojilnice 3,73 minute, v delo pa je bilo danih 552 nalogov. Razmerje časa šivalnice v delitvi na montažo in predmontažo pa je bilo samo 88:12. Torej je le 12% vseh opravil šivanja odpadlo na začetne operacije predmontaže.

Navedeni podatki, ki so izraženi v letnem povprečju, so služili kot dokazno gradivo za nujne ukrepe. Razdrobljenost nalogov je povzročila 35,60% večji čas dela v krojilnici. Skupni čas izdelave bluz pa se je zmanjšal za 6,10%. Iz tega sle-

di tudi zmanjšanje opravil dela za predmontažo za okoli 43%.

Zato smo v organizaciji sprožili sledeče ukrepe: dosedanje enoizmensko delo krojilnice smo spremenili v dvoizmensko z blizu 40%-povečano kadrovsko zasedbo. Pri tem smo skušali upoštevati že nov način dela v krojilnici s krojenjem preko kopirnih krojnih slik. Težave imamo še z namestitvijo risarja, saj nam kopiranje slik za naloge izpod 200 kosov ne more ekonomsko upravičiti porabe materiala.

V šivalnici smo se lotili sestava novih skupin z ukinitvijo delitve na predmontažo in montažo. Del delavk iz zahtevnih operacij smo porazdelili po ključu glede na zahtevnost in težavnost izdelave posameznih modelov po brigadah, kjer smo ustvarili »mini« predmontaže.

Pri organizaciji novih oblik skušamo zagotoviti uporabo težavnosti modelov z vzporednim vklopom. Tudi združevanja dela operacij v eno osebo bomo skušali še bolj uveljaviti, saj tudi v tem vidimo časovni prihranek (na primer vezenje malih partij). Težava je le v premajhni usposobljenosti posameznikov, saj združevanje operacij zahteva večjo univerzalnost.

Tudi mlajšo delovno silo smo skušali enakomerno porazdeliti

po skupinah, da bi mlade tako čimprej vključili v proizvodno delo.

Z lansiranjem nalogov za izvoz in domači trg imamo še vedno precej težav, še posebno pa takrat, kadar se odstotek dela za izvoz dvigne nad 50%. Takrat je treba dodatno priučevati za posamezne specifičnosti — zahtevkov našega izvoznega programa. Posebno mlajše delavke često ne morejo biti kos zahtevni kvaliteti, prekomerni odstotek popravil pa zmanjšuje rezultat skupine.

Zaradi vse manjših delovnih nalog smo se odločili, da nalogov izpod 400 kosov ne delimo na dve skupini. S tem skušamo kljub zmanjšanju nalogov dejansko zadržati velikost delovnega naloga v skupini in vsaj minimalno zmanjšati že tako prepogoste menjave. Minimalno podaljšanemu ciklusu dela je dani ukrep gotovo protiutež.

To je samo nekaj organizacijskih sprememb v delovnem procesu, da nam bodo tako v tekočem letu zagotovljeni boljši rezultati oziroma pričakovani planski rezultati. Kar največ sil bomo in moramo porabiti za usposabljanje in inštruktažo tistih, ki so tega najbolj potrebni, kajti samo človek še vedno ostaja edini izvrševalec vseh teh nalog.

Ivan Žoher,
vodja proizvodnje v Libni

Akcija za pomoč lačnim v Afriki

Tip-top in enota Commerce v Ljubljani so skupno vodili akcijo za zbiranje sredstev preko vrednostnega bona za pomoč lačnim v Etiopiji in ostalih predelih Afrike. Do sedaj so posamezniki zbrali 3 stare milijone din, svoj delež pa bo dala tudi OO ZSS. Prav bi bilo, da bi se akcija razširila na celo našo delovno organizacijo. Predstavniki OO ZSS se naj pozanimajo pri svojih občinskih organizacijah Rdečega križa in začno z zbiranjem denarja za lačne!

Dva načina sta, da umetnosti ne ljubite: ali je ne marate, ker je ne razumete, ali pa jo imate radi racionalno.

Oscar Wilde

Kolikor verč stavri imaš, toliko več stvari te ima v oblasti.

Konjem, ki delajo, včasih pravijo osli.

Wernwe Mitesh

SMUČARSKI TEČAJ

Športno društvo Labod organizira za člane naše delovne organizacije in njihove družinske člane smučarski tečaj na Zelenici. Tečaj bo trajal 4 dni — od 20. do 24. marca letos.

Stroški tečaja so:

- 2000 din za spanje v domu Panorama (s prevozom)
- 300 din dnevna smučarska karta
- hrana od doma
- učenje smučanja je zastoj
- 2 dni dopusta

Prijave zbira do 10. marca 1985 tov. Nada KEBE v DSSS. Telefon: (068) 21-727, interna 253.

Prijavite se v čim večjem številu. Lepo nam bo!

Smučarska sekcija ŠD Labod